

שלחו להדפסה

גודל פונט

פרסום ושיווק

בלעדי ל"כלכליסט" - בדיקות לצעצועים: רק פעם בשנתיים

מכון התקנים יפחית מינואר את תדירות הבדיקות לצעצועים לילדים עד גיל 3 אך הבדיקה תהיה יסודית יותר. היבואנים עדיין לא מרוצים: "הצרכן ימשיך לספוג את מחיר הבדיקות". מנגד, באמון הציבור מתריעים: "חשש שבטיחות הילדים תיפגע"

אורנה יפת

06:58 ,24.09.12

החל מינואר 2013 יערוך מכון התקנים שינויים בבדיקות לצעצועי ילדים המיובאים מחו"ל. ל"כלכליסט" נודע כי במסגרת השינוי יקטנו מספר הבדיקות שמבצע המכון. כך, לצעצועים לילדים עד גיל 3 יערכו בדיקות דגם אחת לשנתיים במקום אחת לשנה כיום. לצעצועים לילדים מעל גיל 3 תיערך בדיקת דגם אחת לכל משך הזמן שבו היבואן מייבא את אותו הדגם, זאת בניגוד לבדיקה אחת לשנה כיום.

בנוסף, מינואר יכיר המכון בבדיקותיהן של חמש מעבדות בינלאומיות. במקביל, יעמיק מכון התקנים את בדיקות המשלוחים ובכל משלוח יבדקו תכונות רבות יותר של הצעצועים, כגון רעילות, הימצאות חומרים מזיקים או עמידות באש. המרוויחים הגדולים מהשינויים הללו הם יבואני הצעצועים הגדולים, שכן עלויות הבדיקות יהיו נמוכות יותר.

"אחר כך שואלים למה יותר יקר כאן"

על השינוי הקרוב החליט מכון התקנים בשיתוף עם נציגי היבואנים ואיגוד לשכות המסחר. "הקמנו ועדה שפועלת יחד בשלוש השנים האחרונות והיא החליטה להמליץ על שינוי משטר הבדיקות, כדי להקל על תהליכי היבוא ולהוזיל את העלויות שלהם, אבל עם זאת לא לפגוע בבטיחות של הילדים", אומר יעקב וקטל, משנה למנכ"ל ומנהל אגף תעשייה במכון התקנים. ההמלצה הועברה לממונה על התקינה במשרד התמ"ת לפני כמה שבועות והוא נתן אישור עקרוני להמלצה להקטין את תדירות הבדיקות.

וכטל מודה כי ליבואני הצעצועים היה אינטרס להוביל מהלך מסוג זה שמקל את הסרבול בהכנסת המוצרים לארץ ומוריד עלויות. לשאלה האם אין סכנה בטיחותית בהורדת מספר הבדיקות, אמר וקטל כי מכון התקנים הגיע למסקנה שאם אין בעיה בטיחותית אפשר להגדיל את טווח הבדיקה לצד העמקת בדיקות המשלוחים. "אנחנו לא מתעלמים מההיסטוריה של היבואן או של הספק ויש לנו מסלול הקלות בבדיקות כאשר יש לנו ביטחון ביצרן או ביבואן", הוא אומר.

יבואן צעצועים נדרש לשלם עבור כל בדיקה של מכון התקנים 1,200 שקל. כך,

היבואנים הגדולים ובעיקר רשתות צעצועים שמייבאות בעצמן מוצרים, משלמים למכון התקנים מאות אלפי שקלים בשנה עבור הבדיקות. עבור יבואנים קטנים עלויות בדיקות מכון התקנים יכולות להגיע גם ל-100 אלף שקל בשנה. "זה שבדקים לי את המשלוח פעם בשנתיים במקום פעם בשנה, לא עוזר לי הרבה. זה טיפה בים", אומרת ליאורה קבורס־הדר, יבואנית צעצועי עץ.

לדבריה, "אני מייבאת כבר 15 שנה את אותם צעצועים. לתרופות, שזה מוצר יותר רגיש, היבואנים מקבלים אישור לחמש שנים. אז פתאום מכון התקנים עושה לנו טובה ונותן אישור לשנתיים ולא לשנה? זה לא עוזר ולא משנה את ההתנהלות שלהם שפוגעת בענף. אגב, גם לבדיקות שהם עצמם עושים הם נותנים תוקף לשנה. זו ממש בדיחה".

לדבריה, "כל הנושא הוא סביב כסף אבל עוטפים את זה במעטפת של בטיחות הילדים. בסופו של דבר מי שמשלם על זה הוא הצרכן כי כל העלות של הבדיקות הללו מגולגלת עליו. אחר כך שואלים מדוע צעצועים בארץ יותר יקרים מאשר בחו"ל. הבדיקות של מכון התקנים זו אחת הסיבות".

"מכון התקנים עושה בלגאן ולא פעול לטובתנו", אומרת גליה בן חיים, מחברת עצה, יבואנית צעצועים לילדים. "אני על סף סגירת העסק שלי אחרי 12 שנה בגלל המחירים שאני משלמת למכון התקנים. אני מייבאת מוצרים של חברת HAGA שמייצרים בגרמניה. לא בסין. על כל בדיקה אני משלמת בין 600 ל-1,800 שקל לדגם. תלוי אם יש לי תעודה ותלוי מה הם החליטו לבדוק. על בדיקה של אקוסטיקה של רעשן לתינוק בן שנה לקחו לי 1,000 שקל. למה צריך לבדוק אקוסטיקה של רעשן לתינוק? השנה שילמתי למכון התקנים לפחות 60 אלף שקל".

"לשנות את השיטה ולבדוק מוצרים במדף"

באוגוסט 2011 שלחה קבורס־הדר, מהיבואנים הפעילים לשינוי השיטה, מכתב לוועדה לשינוי כלכלי חברתי, בו הלינה על התנהלות מכון התקנים. "עד לפני שנה נהג מכון התקנים לדגום משלוחי יבוא, העלות לבדיקה נעה בין 500–2,000 שקל למשלוח. לפני כשנה וחצי הנספח לתקן שונה על ידי המכון, ונערכה ביקורת של מבקר המדינה במכון. מלפני כשנה מכון התקנים בודק למעשה כל פריט המופיע בחשבונית היבואן ועלויות מכון התקנים עלו לאלפי שקלים לכל משלוח".

רוני רגב־כביר, משנה למנכ"ל ומנהל המחקר בארגון אמון הציבור, מעלה חשש כי הקטנת תדירות הבדיקות "תפחית עקרונית את הבטיחות אבל מעשית קשה לדעת כמה היא תשפיע כי הפיקוח של התקינה בשוק לא ממש עובד. אי אפשר לתת תשובה אם הקטנת התדירות נכונה או לא כי כל המערכת בעייתית. אם תהיה שקיפות ואם יבדקו את המוצרים בשוק זה ישנה לחלוטין את התמונה".

לדבריו, "יש לשנות את השיטה ולבדוק מוצרים כפי שהם נבדקים בעולם, על המדף בחנויות. במקום שבתוך הליך הייבוא יהיה שלב של לדגום כל פרט ולבדוק אחר כך במחסנים של היבואן, עדיף לבדוק על המדף ולדווח לצרכנים ולמשווקים מי היבואנים שעומדים בדרישות התקינה ומי לא, אילו דגמים אושרו ואילו לא. ההליך כיום יוצר עלויות כבדות וגם יוצר פתח למניפולציות של יבואנים, שחלקם מדווחים על מוצרים שלא חייבים בבדיקת תקן ואז משחררים את המוצרים ואף אחד לא יודע על זה. אם אני צרכן אדע אם הצעצוע שבחנות עומד בדרישות התקן, אהיה יותר רגוע. אפשר גם לפרסם באינטרנט את הדגמים שאושרו".

הוא הוסיף כי "כשאתה בודק בשוק מה שיש על המדף, אתה יוצר הגיון הרבה יותר גדול בהגנה על הצרכן ונותן לו ביטחון. היבואנים צודקים שיש פה נטל כלכלי גדול. עלות הבדיקה של צעצוע שעולה כמה עשרות שקלים, יכולה להיות גבוהה ממחיר המוצר עצמו".

"ספגנו ההתייקרות"

לדברי מאיר קלוגהאפט, יו"ר ענף הצעצועים באיגוד לשכות המסחר ומנכ"ל שחק נא, "מכון התקנים החמיר את הבדיקות מ-2010 בעקבות הביקורת של מבקר המדינה. אנחנו עובדים יחד עם המכון בשלוש שנים האחרונות ויש הקלות. מינאר תהיה הכרה בחמש מעבדות בינלאומיות, מה שלא היה בעבר. המשמעות שעלות הבדיקה תהיה נמוכה יותר. אנחנו מטפלים מול מכון התקנים בכך שכתוצאה מהפרוצדורה החדשה תהיה הוזלה. אבל אליה וקוץ בה, ההוזלה היא מהמצב הקשה הנוכחי. היתה עלייה דרסטית בעלויות הבדיקה של המכון ששילשו את המחיר משנת 2009 ועד היום. היו בדיקות יסודיות ולא היו מספיק קריטריונים ברורים ולא היתה הכרה במעבדות בינלאומיות".

קלוגהאפט הוסיף כי "נכון לעכשיו, בוודאות הולכת להיעצר התייקרות הבדיקות. מי שספג את ההתייקרויות אלה היבואנים כי בגלל המחאה הם לא העלו מחירים ומאז פרוץ המחאה היתה אף הוזלה במחיר לצרכן שהסתכמה ב-10%-25%".